

Městský úřad Kolín

Odbor výstavby – stavební úřad

Karlovo náměstí 78, 280 12 Kolín I, e-podatelna: posta@mukolin.cz

tel.: +420 321 748 231, fax: +420 321 720 911, e-mail:

stavebni.urad@mukolin.cz

sídlo odboru: Zámecká 160, Kolín I

Žadatel:	Naše čj.:	MUKOLIN/SU 30806/19-vys
Římskokatolická farnost - arciděkanství Kutná Hora, IČO 464 03 523	Naše zn.:	SU 6899/2019
Jakubská 1	Počet listů:	6
Kutná Hora-Vnitřní Město	Příloh/listů:	0
284 01 Kutná Hora 1		
	Vyřizuje:	Ing. Jana Vyšanská
zast. Ing. Soňa Krejčová, 10.04.1960	Telefon:	321 748 364
Dukelská 204/7	E-mail:	jana.vysanska@mukolin.cz
Žižkov		
284 01 Kutná Hora 1	Datum:	30.05.2019

- kostel Nanebevzetí Panny Marie v Gruntě, který je zapsán v Ústředním rejstříku kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 47047/2-3450
- pozemek parc. č. st. 90, katastrální území Grunta
- restaurování vitráží

Rozhodnutí

Městský úřad Kolín, odbor výstavby – stavební úřad, oddělení památkové péče, jako příslušný orgán památkové péče podle § 25 odst. 1 a § 29 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní orgán“, „památkový zákon“), k žádosti Římskokatolické farnosti – arciděkanství Kutná Hora, IČ 464 03 523, Jakubská 1, 284 01 Kutná Hora, zastoupené na základě plné moci Ing. Soňou Teleckou, nar. 10. 4. 1960, bydlištěm Dukelská 204, 284 01 Kutná Hora, (dále jen „žadatel“), doručené dne 26. 3. 2019 ve věci posouzení restaurátorského záměru a následného restaurování vitráží kostela Nanebevzetí Panny Marie v Gruntě, na pozemku par. č. st. 90 v katastrálním území Grunta, který je kulturní památkou, zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem (ÚSKP ČR č.) 47047/2-3450, vydává ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1, 3, 8 a § 44a odst. 3 památkového zákona, po písemném vyjádření odborné organizace – Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze (dále jen „NPU“) toto

závazné stanovisko:

Předmětem žádosti je posouzení restaurátorského záměru a restaurování vitráží v bazilice Nanebevzetí Panny Marie v Gruntě.

Všechny vitráže v kostele vyplňují okenní otvory svisle podélného tvaru, nahoře zakončené obloukem. Liší se ve výšce a šířce, následně v bohatosti výzdoby. Trojlodní kostel bazilikálního stavebního typu má v prostoru lodí nad sebou dvě řady oken. Některá okna v patře baziliky jsou sdružená – v hlavní lodi zdvojená, na bocích presbytáře ztrojená. Tři okna v apsidě jsou bohatě zdobena figurálním výjevem na ornamentálním pozadí, ostatní vitráže chrámu jsou pouze kobercové – geometrické.

Celkem je v kostele 59 oken s vitrážemi a dvě okénka, č. 60 a 61, v západním průčelí, v nichž se vitráže zřejmě nedochovaly. Dvě věže v západním průčelí obsahují ve své horní části (od hlavní římsy nahoru)

celkem 29 štěrbinových okének bez vitráží, zasklených čirým sklem. Všechna okna chrámu jsou osazena z interiéru.

Přehled oken:

- 3 figurální okna v presbytáři
- 6 nefigurálních oken v presbytáři
- 4 okna sakristie
- 3 okna křestní kaple
- 12 oken spodního patra bočních lodí
- 12 oken horního patra hlavní lodi
- 9 výplní dřevěných vstupních dveří mezi předsíní a lodí
- 3 okna postranní kaple vpravo od hlavního vchodu
- 3 okna jižní věže v patře (místnost vedle kůru)
- 3 okna na kůru za varhanami
- 1 okno s vitráží v půdním prostoru v západní stěně
- 2 okna bez vitráží v půdním prostoru v západní stěně
- 29 štěrbinových okének bez vitráží ve věžích

Tři vitráže ve středu presbytáře s figurální výzdobou

V presbytáři baziliky se nacházejí tři okna s figurálními výjevy. Mají stejný tvar jako ostatní okna kostela, avšak větší rozměry, a jsou figurálním výjevem vyplněny přibližně v horních dvou pětinách výšky. Jde o Zvěstování, Nanebevzetí a Navštívení Panny Marie. Dolní část je vyplněna ornamentálně: velkým čtyřlístem na pozadí drobnějších symetrických dekorů. Vitráže nejsou signovány ani autorem návrhů, ani sklenářskou dílnou, jsou však datovány rokem 1908.

Na levém okně se Zvěstováním Panně Marii hlásá nápisová páska ve spodní části: „*Věn: Mistr Jan a Marianna Kubelíkovi, maj. velkostatku v Býchorách, 1908.*“

Ve středovém okně s Nanebevzetím Panny Marie je čtyřlíst s vloženou podobou kostela v Gruntě. Na stejné vitráži je v nápisové pásce zaznamenáno „*Věn: P. Ant. Pavlas, farář v Nebovidech. Restaurováno 1992.*“ (Restaurátorský zásah však tehdy zahrnoval pouze výměnu olověných prutů, nevěnoval se sklomalbám.)

Na pravém okně s Navštívením Panny Marie je znění nápisové pásky: „*Věn: stavitel tohoto chrámu Jan Sklenář z Kolína 1908.*“

Figurální vitráže jsou obecně považovány za dílo Františka Urbana, autora výmalby baziliky, který také během svého života navrhl mnoho vitráží. Podle archivních materiálů je však možné, že byl Urban osloven s žádostí o výzdobu kostela teprve v roce 1909, zatímco vitráže jsou datovány už do roku 1908 a Urbanovi příliš neodpovídají ani stylově.

Kobercově zdobené vitráže

Vitráží s jednoduchým geometrickým dekorem je v bazilice převážná většina. Jedná se o vitráže různých vzorů. Kde je to vzhledem k rozmístění oken v bazilice možné, odpovídají si vitráže svými vzory protějškově symetricky. Vzory jsou skládány z kosočtverců, šestiúhelníků, osmiúhelníků, kruhů a dalších tvarů a vitráže mají dvojitou borduru – ve dvou různých barvách. Původní skla jsou katedrální, tepaná. V některých oknech je zabudována větračka a část oken má okapnici s výtokem ven. Specifickou skupinu tvoří vitráže, zasazené jako výplně do vstupních dveří mezi předsíní a hlavní lodí – zde kolem kosočtverečné sítě obíhá bordura vyskládaná z kulatých bucen.

Štěrbinová okénka ve věžích

Dlouhá a úzká okénka ve věžích nemají vitráže, jsou pouze příčně dělena na menší svislé tabulky z čirého tlačeného skla. Jsou zasazeny hluboko v nikách, které se směrem k exteriéru zužují, což komplikuje přístup k nim.

Na místě proběhl nedestruktivní průzkum, který vyhodnotil, že stav vitráží je úměrný jejich stáří. Mnohé jsou v havarijním stavu, způsobeném vertikálními prasklinami ve zdivu, proto je lze restaurovat až po statickém zajištění objektu. Restaurátorský záměr konstatuje následující poškození:

V případě figurálních vitráží jsou některá skla popraskaná, v minulosti už byla část těchto prasklin zpevněna slabšími olůvky. Malované díly byly nahrazeny pouze čirým nebo jednobarevným katedrálním sklem, bez malby dekoru. Jinde se barvy zeslabují odskelněním, postupně mizí a prosvítá v nich neúměrně světlo. Ve vitráži s Navštívením Panny Marie chybí na spodním kovovém předělu nosný trn.

Co se týče ostatních okenních vitráží, zásadním problémem je vliv špatné statiky chrámu: vitráže jsou odtrhávány od ostění, neboť otvory oken jsou širší než vitráže. Kolem vitráží vnikají mezery a výplně jsou deformovány, což je zřetelné z olovené sítě, která na sebe v předělech mezi výplněmi nenavazuje. U okna s vitráží č. 50 zapadl dolů středový klenák a vyklopil horní část výplně směrem ven.

V několika případech celé výplně (tedy třetina nebo i dvě třetiny vitráže) chybí a byly v minulosti nahrazeny čirým sklem. Podobně byla nahrazována jednotlivá tepaná skla nevhodným novodobým tlačným sklem (vhodnost vyměněných skel ve vitráži č. 13 je námětem k diskusi). V řadě oken chybí zpevňující vodorovné či svislé výztuhy, případně jejich zajišťovací klínky. U oken, v nichž je nebo byla zabudována větračka, je vhodné zajistit či obnovit její funkci. Ve většině oken je potřeba přeložit skla do nového olova, protože olovo je již zoxidované. Popraskaná skla potřebují vyměnit, a to včetně těch, jejichž praskliny již byly v minulosti překryty tenkým olůvkem.

Vitráže vsazené do dveří mezi předsíní a hlavní lodí nejvíce trpí předchozím neodborným přeložením do nové sítě – řady kosočtverců nejsou provázány, výplně jsou nedostatečně zpevněny výztuhami a deformují se. Bucny v borduře byly v případě potřeby seřezávány, aby se vešly vedle sebe. Mnohé bucny jsou popraskané a některá skla byla vyměněna za jinak barevná.

U štěrbinových okének ve věžích schází část tabulek a okna jsou znečištěna.

Restaurátor navrhuje postup složený z dokumentace před zahájením prací, vyjmutí vitráží, výroby pracovních kopií jednotlivých výplní na papír, rozebrání jednotlivých skel a jejich čištění, doplnění shodných chybějících skel, namalování kopií dílů původní malby, která chybí, a jejího výpalu, výroby nových olovených profilů, složení skel do nové olovené vazby, vytmelení, vyčištění a nátěr ploch malby vitráží ochranným lakem.

V záměru je doporučeno vyčistit dochované měděné okapnice a uvolnit jejich trubičkovité výtoky. Dále je navrženo obnovit funkci alespoň některých vyklápěcích větraček. Kovové části by měly být očištěny, případně opraveny či vyměněny a přetřeny grafitovou kovářskou barvou.

Tři okna v západním průčelí z půdního prostoru mají zachovanou pouze horní výplň středové vitráže (vitráž č. 59), boční dvě okna (č. 60 a 61) zřejmě o vitráže přišla a byla provizorně zasklena čirým sklem. V záměru je proto navrženo doplnit je vitráží shodného vzoru s oknem prostředním, ovšem kvůli menší šířce oken bez bordury.

Pozornost je věnována i štěrbinovým okénkům – ta mají být z interiéru i exteriéru omyta, chybějící skla doplněna a rámy přetřeny grafitovou kovářskou barvou.

Žádost je doplněna restaurátorským záměrem, vypracovaným Jaroslavem Skuhřavým (*Pseudorománský kostel Nanebevzeří Panny Marie v Gruntě. Restaurátorský průzkum a záměr na restaurování vitráží*, 2019). Předložená dokumentace obsahuje zákres jednotlivých oken do půdorysu, základní popis a fotodokumentaci jednotlivých výplní. Návrh konkrétních materiálů je uveden v textu.

Výše uvedený záměr restaurování je z hlediska památkové péče **přípustný**, za splnění těchto základních podmínek, určených v souladu s ustanovením § 10 odst. 3 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí památkový zákon, ve znění pozdějších předpisů:

1. Interiér kostela bude po dobu opravy vhodně zabezpečen před vandalským poškozením apod., např. osazením provizorních výplní.
2. Předložený návrh bude doplněn o grafické vyhodnocení stavu vitráží (poškozená a chybějící skla).
3. Termín zahájení prací bude v předstihu oznámen zástupcům památkové péče - po postavení lešení bude na místě svolán vstupní kontrolní den za účasti zástupce NPÚ ÚOP StČ, prováděcího restaurátora a správního orgánu památkové péče, kde bude upřesněn a schválen harmonogram prací a případné detaily postupů a technologií.
4. Vlastník památky bude v průběhu prací svolávat kontrolní dny po dohodě s restaurátorem, správním orgánem památkové péče a zástupcem NPÚ – ÚOP StČ.
5. Restaurátorem bude předložen návrh na případnou výměnu skel. Rozsah výměn skel bude konzultován se zástupcem NPÚ ÚOP StČ v rámci kontrolních dnů a schválen správním orgánem památkové péče.

6. Poškozená místa vitráží budou nahrazena skly odpovídající barvy a struktury, která budou předložena k posouzení formou vzorků v rámci kontrolních dnů.
7. Před restaurátorským zásahem proběhnou důkladné zkoušky výpalu zvolených barev, během nichž bude porovnáno, zda odstíny zvolených barev odpovídají původním.
8. U vybraných oken je třeba zajistit možnost vyklápění větraček a uvolnit výtoky okapnic. Tyto budou zvoleny během kontrolních dnů, kdy bude upřesněn také technický způsob otvírání větraček, který nebude rušit celkovou úpravu interiéru baziliky a zároveň bude funkční.
9. Během prací bude pořizována průběžná dokumentace pro restaurátorskou zprávu.
10. Ukončení akce proběhne v rámci komisionálního předávacího řízení za přítomnosti zástupce vlastníka, restaurátora, NPÚ – ÚOP SČ a příslušného výkoného orgánu státní památkové péče.

Účastníkem je dle § 27 odstavec 1 písmeno a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen "správní řád"):

- Římskokatolická farnost – arciděkanství Kutná Hora, IČ 464 03 523, Jakubská 1, 284 01 Kutná Hora

Odůvodnění

Městskému úřadu Kolín, odboru výstavby – oddělení památkové péče, jakožto věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, byla dne 26. 3. 2019 doručena žádost Římskokatolické farnosti – arciděkanství Kutná Hora, IČ 464 03 523, Jakubská 1, 284 01 Kutná Hora, zastoupené na základě plné moci Ing. Soňou Teleckou, nar. 10.4. 1960, bydlícím Dukelská 204, 284 01 Kutná Hora, (dále jen „žadatel“), o vydání závazného stanoviska ve věci posouzení restaurátorského záměru a následného restaurování vitráží kostela Nanebevzetí Panny Marie v Gruntě, na pozemku par. č. st. 90 v katastrálním území Grunta, který je kulturní památkou, zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem (ÚSKP ČR č.) 47047/2-3450.

K posouzení výše uvedených prací z hlediska zájmů státní památkové péče je na základě ustanovení § 29 odst. 2 písm. b), e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, příslušný Městský úřad Kolín, odbor výstavby – stavební úřad, oddělení památkové péče.

Dnem podání žádosti správní orgán zahájil ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 správního řádu správní řízení. Opatřením ze dne 29. 3. 2019 si vyžádal, v souladu s ustanovením § 14 odst. 6 památkového zákona, písemné vyjádření NPÚ. Vyjádření mu bylo doručeno dne 10. 5. 2019. Na základě tohoto vyjádření a vlastní znalosti předmětné kulturní památky správní orgán rozhodl v souladu s ustanovením § 14 odst. 3 památkového zákona o přípustnosti navržených prací a stanovil podle tohoto ustanovení a podle ustanovení § 10 odst. 3 vyhlášky č. 66/1988 Sb., základní podmínky, za kterých lze práce připravovat a provádět. Před vydáním rozhodnutí byla vlastníku objektu, jako jedinému účastníku řízení, v souladu s § 36 odst. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, po telefonické dohodě prostřednictvím emailové korespondence (položka 5a ve spisu) dána možnost vyjádřit se k jeho podkladům. Zástupce vlastníka se s podklady seznámil a připomínky neuplatnil.

Jde o dílo umělecké a uměleckořemeslné, tedy je nutný restaurátorský přístup v příslušné specializaci ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Gruntě byl vystavěn v letech 1905-1908 vrchním stavebním radou Rudolfem Vomáčkou a prováděcím stavitelem Janem Sklenářem, kolaudován roku 1909 a superkolaudován a vysvěcen roku 1914. Jedná se o nerománskou trojlodní baziliku se západním dvouvěžím, zakončenou na východě apsidou.

Bazilika v době své výstavby spadala pod velkostatek v Býchorách a o její výzdobě proto rozhodoval převážně Patronátní úřad kolínského velkostatku v Býchorách. V té době byl majitelem velkostatku významný český houslista Jan Kubelík, který také spolu se svojí manželkou Mariannou do chrámu věnoval minimálně jednu figurální vitráž. Další z vitráží daroval stavitel chrámu, Jan Sklenář.

Vitráže od doby svého vzniku prošly pouze nedostatečným restaurováním, které je spíše poškodilo a skla se tak nyní deformují. V posledních letech jsou vitráže čím dál silněji vystaveny tlakům v důsledku vertikálního praskání zdiva. Přitom jsou dokladem dobové tvorby a v případě figurálních vitráží také darem zakladatelů a

autorů chrámu. Okno s Nanebevzetím Panny Marie navíc svým motivem plní funkci oltářního obrazu kostela, neboť odpovídá zasvěcení chrámu a na hlavním oltáři už další obraz není.

Pro pohled z exteriéru i interiéru je pro ponechání stejného výrazu architektury především nutné zachování stejných tvarů a materiálů. Při restaurátorském zásahu by měly být zachovány originální prvky v nejvyšší možné míře. Dále je pro celou stavbu, vybavení i výmalbu chrámu zásadní, aby okna mohla plnit svou funkci větrání.

Správní orgán posoudil žádost ve výše uvedené věci, seznámil se s vyjádřením Národního památkového ústavu a z výše uvedených důvodů byly stanoveny podmínky tak, jak je uvedeno ve výrokové části.

Poučení

Povinnost vlastníků dodržet výše uvedené podmínky rozhodnutí vyplývá ze zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Poučení o odvolání

Proti tomuto rozhodnutí se mohou účastníci řízení odvolat ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho oznámení ke Krajskému úřadu Středočeského kraje, odbor kultury a památkové péče, podáním u zdejšího stavebního úřadu.

Odvolání musí mít náležitosti uvedené v § 37 odstavec 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a musí obsahovat údaje o tom, proti kterému výroku rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost výroku nebo řízení, jež mu předcházelo. Odvolání jen proti části Odůvodnění je nepřipustné (dle § 82 odstavec 1 a 2 správního řádu).

Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka (dle § 82 odstavec 2 správního řádu).

Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

V případě doručování prostřednictvím poštovních služeb stanoví § 23 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastížen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb, jehož prostřednictvím se doručuje. Jestliže si adresát nevyzvedne uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, vrátí se rozhodnutí správnímu orgánu, který jej zhotovil.

Upozornění

Vzhledem k tomu, že se jedná o dílo uměleckořemeslné a k jeho umělecké, historické a památkové hodnotě, je nutné, aby veškeré práce byly prováděny restaurátorsky v souladu s § 14a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Prováděním restaurátorských prací je možné pověřit pouze restaurátory, držitele povolení Ministerstva kultury České republiky (MK ČR) na restaurování příslušné specializace. Restaurování kulturní památky může provádět pouze občan České republiky, držitel příslušného povolení MK ČR, nebo příslušník jiného členského státu EU než České republiky, pokud mu byla uznána MK ČR odborná kvalifikace či jiná způsobilost a zároveň uděleno povolení k restaurování v příslušné specializaci, anebo státní příslušník

jiného členského státu EU než České republiky, který restaurátorskou činnost provádí ojediněle nebo dočasně v souladu s ustanovením § 14b odst. 2 zákona o památkové péči, a který svůj záměr provést restaurování oznámil Ministerstvu kultury nejméně 30 dnů před zahájením prací.

Restaurátorská zpráva musí být předána zástupci vlastníka, NPÚ a památkovému úřadu. Podoba restaurátorské zprávy je dána ustanovením § 10 odst. 4 Vyhlášky k provedení zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších změn.

Na požádání účastníka řízení opatří Městský úřad Kolín, odbor výstavby, stavební úřad oddělení památkové doložkou právní moci stejnopis rozhodnutí, který byl účastníkovi doručen.

Otisk úředního razítka

Ing. Jana Vyšanská, v. r.
referent oddělení památkové péče
odbor výstavby – stavební úřad
oprávněná úřední osoba
Za správnost výtvarování

Věra Lapšanská
úřední osoba

Rozdělovník:

Účastníci řízení:

Ing. Soňa Krejčová, Dukelská 204/7, Žižkov, 284 01 Kutná Hora 1

Na vědomí:

Datová schránka

Národní památkový ústav, Valdštejnské náměstí 162/3, Malá Strana, 118 00 Praha 011

